

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RADULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR ADMINISTRATOR

*Din cauza vacanței Paștelui numărul viitor va apare
Duminică 29 Aprilie.*

Ion N. Stambulescu.—*Despre clauza de reîntrebuințare.*
Vasile C. Șerban.—*Noul cod penal al României.*
Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție,*
S. II.—Opoziție.—Parte civilă. Admisibilitate.
(Vasile Branzaru cu Ministerul Public).
Curtea de Apel din Iași S. I'. — Universitate. — Profesor
universitar. — Concurs de admitere.
(Valeriu Bulgaru cu Ministerul Instrucțiunii Publice).

Despre clauza de reîntrebuințare

Articolul 1952 din codul civil prevede posibilitatea înstrăinării unui imobil dotal, dacă prin convențiunea matrimonială dintre soți se admite această facultate.

Acest articol nu spune nimic însă în privința cazului când actul dotal prevede posibilitatea vânzării aceluși imobil dotal, dar o admite numai sub condiția expresă ca prețul obținut să fie întrebuițat în cumpărarea altui imobil, sau chiar a anume imobile corporale sau incorporale, care să devie dotale, ceace doctrina numește clauza de reîntrebuințare.

Și nu era nevoie ca textul sus citat sau un altul să se ocupe de aceasta; căci e evident că dacă părțile au prevăzut în actul lor dotal anume condițiuni pentru întrebuițarea prețului obținut, prin vânzarea imobilului dotal, acele condițiuni formând legea părților ele trebuie să se conforme întocmai.

S'a pus însă întrebarea dacă cumpărătorul imobilului dotal, are vre-o îndatorire, cu ocazia plății prețului, spre a se asigura că clauza de reîntrebuințare a fost observată de soții vânzători, în scopul prevăzut în actul dotal d'a se cumpăra alte imobile, sau eventual dacă actul permite cumpărare de efecte, etc., care luând locul imobilului dotal vândut să devie dotale.

Deși nici un text de lege nu răspunde direct la această întrebare, totuși doctrina a stabilit, că cumpărătorul unui asemenea imobil este obligat a supraveghea întrebuițarea prețului, în sensul îndeplinirii condiției din convenția matrimonială.

Argumentele pe temeiul cărora s'a ajuns la această soluție, sânt foarte temeinice.

În prim loc s'a făcut observația că reîntrebuințarea prețului în cumpărarea de alte imobile, fiind o condiție a posibilității vânzării, devine o condiție a validității acestei vânzări, căci ea nu e permisă decât sub condiția d'a se cumpăra alt imobil care să ia locul celui înstrăinat; de aci rezultă că această clauză e obligatorie și pentru cumpărător, așa că el nu poate valabil plăti prețul convenit, fără a se convinge că condiția de întrebuițarea prețului a fost îndeplinită în totul, în sensul că s'a cumpărat un alt imobil, care să înlocuiască în patrimoniul soției pe cel înstrăinat.

În al doilea loc, este de observat că articolul 1255 codul civil, hotărând că soția are dreptul a cere anularea înstrăinării imobilului dotal, vândut în contra dispozițiilor legale, chiar după desfacerea căsătoriei, indirect rezultă, că dacă soții prevăzând, conform autorizației dată de articolul 1252, posibilitatea d'a vinde imobilul lor sub anumite condițiuni, implicit impune cumpărătorului, interesat ca vânzarea să devie valabilă, datoria de a supraveghea îndeplinirea clauzei de reîntrebuințare.

Orice vânzare făcută cu călcarea clauzei d'a se cumpăra un alt imobil, expune pe cumpărător a-și vedea anulată convențiunea sa de cumpărare.

Acest principiu de drept este admis de toți comentatorii codului civil, după cum de asemenea este admis că creditorul ipotecar, care a împrumutat pe soți, asupra unui imobil dotal, pentru a se face reparații aceluși imobil sau altui imobil tot dotal al soției, este obligat a supraveghea ca suma împrumutată, să meargă la destinația pentru care împrumutul a fost autorizat de Tribunal.

Cum poate însă cumpărătorul supraveghea ca clauza de reîntrebuințarea sumei rezultată din vânzarea imobilului dotal, să fie exact îndeplinită, este o altă chestiune, care a dat loc, și dă încă la multe dificultăți.

Ne vom ocupa aci numai de una din dificultăți, cea mai frecventă de altfel; anume ce măsuri trebuie să ia cumpărătorul unui imobil dotal, pentru ca prețul să servească realmente la achiziția altui imobil.

Mai întâi un lucru este cert, anume că cumpărătorul unui asemenea imobil, nu se poate valabil libera, plătiind în mâinile soților prețul imobilului cumpărat, chiar dacă vânzarea s-a efectuat prin licitația publică.

Pe de altă parte este cert că cumpărătorul, nu poate refuza pur și simplu a achita prețul căci s'ar putea expune la rezilierea contractului său de cumpărare, dacă a sosit termenul fixat pentru plată; și în orice caz se expune la plata de dobânzi de întârziere, căci vânzătorii au dreptul a avea la dispoziția lor prețul convenit, spre a putea cumpăra la momentul favorabil alt imobil.

De altfel vânzătorii având ei alegerea imobilului ce doresc a cumpăra cu banii prizași prin vânzarea imobilului dotal, e evident că ei au termen pentru această cumpărare, și nimeni nu-i poate constrânge a face această operație într'un anume termen.

Dar dacă cumpărătorul nu are datoria de a se ocupa el personal de întrebuițarea prețului, pentru a se cumpăra un alt imobil, căci nu el e obligat de articolul 1252 codul civil a face întrebuițarea prețului, ci soții; el totuși are obligația d'a supraveghea ca prețul să servească în realitate la o asemenea întrebuițare. Autorii adaogă chiar că cumpărătorul e răspunzător dacă imobilul cumpărat ar fi supus la vre-o evicțiune sau dacă ar fi ipotecat, aceasta spre a se asigura efectiv femeii dotale vânzătoare, avantajele dotalității imobilului constituit zestre.

În fața acestor dificultăți de fapt s'a găsit mijlocul a obvia la toate aceste inconveniente mai sus expuse, autorizând pe cumpărător, care în definitiv este debitorul prețului de cumpărare, să consemneze acest preț la Casa de Depuneri; căci acesta este mijlocul legal în materie de plată; să notifice vânzătorilor această depunere, iar recipisa să o depue la tribunalul care a încuviințat vânzarea, sau dacă nu era nevoie de o asemenea încuviințare, când actul dotal permite vânzarea fără intervenția justiției, să depue recipisa la tribunalul domiciliului soților, cu mențiunea că suma depusă nu va putea fi ridicată, decât spre a servi la plata imobilului cumpărat.

Această soluție preconizată de unii autori, a găsit aprobarea jurisprudenței, care cercetând și deslegând problemele de drept, trebuie să fie seamă în chestii de fapte de realitățile inexorabile; și nu poate cere imposibilul, ceea ce s'ar fi întâmplat dacă s'ar fi pretins cumpărătorului mai multă diligență, decât aceia ce rezultă din întregul complex de măsuri luate de el, cu ocazia depunerii prețului celorlora.

Înalta Curte de Casație a avut ocazia să decidă, după divergență, că un asemenea procedeu, adică d'a consemna prețul datorit, iar recipisa a se depune la tribunal, cu mențiune ca suma de bani să nu fie liberată soților, fără a fi chemat și cumpărătorul deponent al prețului, spre a cerceta seriozitatea și valabilitatea reintrebuițării, este perfect juridic și operant.

A decisi deci Înalta Curte și cu drept cuvânt că un asemenea cumpărător a făcut tot ce i sta în putință, spre a supraveghea întrebuițarea banilor

rezultați din vânzarea imobilului dotal; și dacă tribunalul a găsit de cuviință, fără a chema pe deponent așa cum el ceruse formal să dispue liberarea sumei, pe baza unei garanții ipotecare oferită de soț, cumpărătorul nu are nici o culpă, și prin consecință acțiunea femeii în anularea vânzării imobilului dotal, era nefundată, după cum perfect juridic și echitabil decisese ambele instanțe de fond.

Iată dar o decizie care are întreaga noastră aprobare.

Ion N. Stambulescu

Procuror General la Curtea de Casație

NOUL COD PENAL AL ROMÂNIEI

„Les hommes qui dépendent de la même Souveraineté, sans être régis par les mêmes lois, sont nécessairement étrangers les uns aux autres, i's sont soumis à la même puissance sans être membres du même État“.
Portalis, „Livre du centenaire du Code Civil“.

Consiliul superior legislativ terminându-și înalta sa misiune, a înaintat de curând departamentului justiției ante-proiectul noului Cod Penal al României întregite.

Această fundamentală operă, elaborată în urma atâtor ani de stăruitoare muncă, va fi în curând depusă pe biroul Camerei, de către D-l Stelian Popescu, ministrul justiției.

Importanța acestui eveniment, când, în forma ei definitivă, se pune în discuțiune prima legiuire fundamentală a noului nostru stat întregit, este într'adevăr deosebită.

Am afirmat altă dată în paginile acestei reviste¹⁾ necesitatea unificării cât mai neîntârziate a legislației noastre și dificultățile multiple de cari ne resimțim de pe urma imposibilității de a făuri mai curând legile statornice ale unificării și întrucât această stare în care, un stat unitar ca al nostru este silit ca să trăească atâția ani dela unire cu o pluralitate de concepții juridice clăr definite, însă în multe privințe fundamentale deosebite și cât atinge ea interesele noastre superioare, politice și juridice. Nu mai revenim.

Cu noul Cod Penal se face primul pas temeinic în rezolvirea acestei importante probleme de reunire într'un sistem complex și unitar a diverselor legiuri în vigoare astăzi pe întreg teritoriul țării, corespunzător concepțiilor juridice moderne și necesităților noastre actuale.

Intr'adevăr, noua legiuire penală, cu importante modificări ce i s'au adus în materia dreptului internațional penal, în sistemul reglementării pedepselor, în adoptarea principiilor legii Béranger, în introducerea clauzei de invocare a legitimei apărări și în materie de bunuri, în reglementarea principiilor legislației penale moderne asupra minorilor infractori și moralmente decăzuți, în privința reglementării cumulului de infracțiune, etc., etc., chestiuni fundamentale asupra cărora ne propunem a reveni

1) Vezi «Dreptul» No. 25 din 3 Iulie 1927.

în curând, analizându-le după toată importanța ce se cuvine a le acorda, ne probează că ne găsim în fața unei lucrări de o reală valoare științifică, capabilă să completeze multiplele lacune ale actualului cod, care, reproducere aproape fideală a codului penal francez din 1910, conținând principiile și ideile dominante ale acelei epoci, s'a dovedit în decursul a mai bine de jumătate de secol de aplicare, plin de lipsuri și rămas cu mult în urma vremurilor pe cari astăzi le trăim.

Noua legiuire penală, astfel cum a fost alcătuită, cu multă trudă și cu multă pricepere, de către cei mai de seamă penaliști ai acestei țări, în urma unor serioase, îndelungate și aprofundate studii, trebuie să ne bucure și să o primim cu toată satisfacția, cu atât mai mult cu cât avem convingerea că ea corespunde unor reale necesități și constituie un factor indispensabil în marea operă de consolidare a unității și unificării noastre sufletești.

Vasile C. Șerban
Magistrat
Negrești-Vaslui

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 28 Iunie 1927

Președinția D-lui Oscar N. Nicolescu, Președinte

Vasile Brânzaru cu Ministerul Public și Ion Chelu

OPOZIȚIE.— PARTE CIVILĂ.— ADMISIBILITATE.— ART. 183' 195 ȘI 197 PROC. PENALĂ.

Partea civilă având dreptul să facă apel în materie corecțională, urmează implicit să'l aibă și pe acela de a face opoziție contra hotărârilor date în lipsa ei, deoarece nici un text de lege din procedura penală nu'i interzice dreptul de a uza de această cale de atac.

No. 3083.— Admis recursul făcut de Ion Brânzaru în proces cu Ion Chelu și Ministerul Public,

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare;

„Exces de putere, violarea dreptului de apărare; mi s'a admis la Judecătoria de ocol 2500 lei despăgubiri civile.

„Inculpatul a făcut apel la Tribunal, care, în lipsa mea i-a redus despăgubirea la 300 lei.

Eu am făcut opoziție contra acestei sentințe prin care tindeam la respingerea apelului inculpatului și prin urmare menținerea cărții de judecată și despăgubirile ce mi s'au acordat.

„Tribunalul îmi respinge opoziția ca inaduisibilă.

„Prin acest exces de putere, Tribunalul mi-a tă-

găduit dreptul meu de apărare în apelul făcut de inculpat.

Având în vedere că rezultă din sentința adusă în recurs că, prin cartea de judecată No. 939 din 1924 a Judecătoria de ocolului Brasova, Ion Chelu a fost condamnat la 1000 lei amendă și 2500 lei despăgubiri civile reclamantul Vasile Brânzaru, pentru faptul că i-a distrus grâul prin introducerea vitelor pe locul reclamantului; că, în contra acestei cărți de judecată, făcând apel inculpatul Ion Chelu, Tribunalul l-a admis în parte prin sentința No. 881 din 1925, reducând pedeapsa la 200 lei amendă, și despăgubirile civile la 300 lei;

Că această sentință fiind pronunțată în lipsa reclamantului, V. Brânzaru, acesta a făcut opoziție pentru a i-se menține despăgubirile acordate de prima instanță, iar Tribunalul a respins opoziția pe motiv că reclamantul nu a făcut apel contra cărții de judecată, iar prin sentința opozantă nu s'a discutat decât apelul inculpatului;

Considerând că din combinarea art. 183, 195 și 197 din proc. pen. rezultă că partea civilă având dreptul să facă apel în materie corecțională, are și pe acela de a face opoziție contra hotărârilor date în lipsa sa, deoarece nici un text din procedura penală nu-i interzice dreptul de a uza de această cale de atac ordinară;

Că, în speță, Tribunalul respingând opoziția părții civile ca inaduisibilă, în loc să cerceteze afacerea în fond, a comis un exces de putere, așa că motivul de casare este întemeiat;

(Văzând dispozițiunile art. 52 din legea Curții de Casație;

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. II

Audiența dela 3 Iunie 1927

Președinția D-lui M. G. Patron, președinte

Valeriu Bulgaru cu Ministerul Instrucțiunii Publice

UNIVERSITATE.— AUTONOMIE.— CÂND MINISTERUL INSTRUCȚIEI PUBLICE POATE FACE NUMIREA UNEI PERSONE ALESE DE EL.—ART. 80—84 DIN LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR.

ACT ADMINISTRATIV DE AUTORITATE.— NULITATEA LUI.— DACĂ POATE FI ACOPERITĂ.— DREPTUL PUTERII ADMINISTRATIVE DE A'L REVOCA.

ACT ADMINISTRATIV DE AUTORITATE.— REVOCAREA LUI DE AUTORITATEA ADMINISTRATIVĂ PE MOTIV DE NULITATE.— DACĂ ACEST DREPT POATE FI EXERCITAT NUMAI ÎNTR'UN ANUMIT TERMEN.

UNIVERSITATE.— DILIGENȚELE CE TREBUESC PUSE DE FACULTATE PENTRU TERMINAREA CONCURSULUI.— INVITAȚIA MINISTERULUI PENTRU A O PUNE ÎN ÎNTĂRZIERE.— CÂND POATE FI FĂCUTĂ. UNIVERSITATE.— LIPSA RECTORULUI.— CONVOCAREA SENATULUI UNIVERSITAR.— PERSOANA ÎN DREPT A O FACE.—ART. 99 DIN LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR.

I. Din economia legii învățământului superior și potrivit dispozițiilor art. 80—84

din această lege, rezultă că legiuitorul pentru a respecta autonomia universităţii, a rezervat Ministrului ca reprezentat al puterii executive numai dreptul de a numi persoana recomandată de universitate sau a refuza motivat numirea, şi numai când Universitatea nu uzează de acest drept al său şi ar fi expusă să rămână fără profesor, Ministrul instrucţiunii publice poate face numirea unei persoane alese de el; astfel că ori de câte ori Ministrul fără să se gasească în acest caz şi ar numi ca profesor o persoană nerecomandată de universitate excede atribuţiunile sale şi face un act administrativ nul.

2. Nulitatea unui act administrativ fiind de ordine publică nu poate fi acoperită, iar puterea administrativă este în drept şi datoare a revoca chiar ea ori când un asemenea act, dacă constată că el s'a făcut fără respectarea condiţiunilor impuse de lege sau cari au fost îndeplinite în mod neregulat.

3. Dreptul Ministrului de a revoca un act administrativ de autoritate dat cu călcarea legii poate fi ori şi când exercitat, de oarecî nici un text din lege nu'i limitează acest drept şi mai ales că Statului nu'i este consacrat dreptul de a se adresa contenciosului administrativ.

4. Dacă Facultatea este datoare a pune toate diligenţele necesare pentru a termina concursul candidaţilor la o catedră universitară şi a înainta lucrările în termenul prevăzut de lege, simpla trecere a acestui termen nu o pune în întârziere, ci numai invitaţia pe care Ministerul este în drept a o face, iar acest drept al Ministerului nu se naşte de cât atunci când Universitatea se găseşte în culpă, adică numai atunci când având putinţa de a lucra nu o face, iar nu şi atunci când printr'un obstacol pe care ea nu'l poate înlătura a fost pusă în neputinţă de a lucra.

Astfel că atunci când Ministerul este acel care pune în imposibilitate facultatea de a lucra, el nu are dreptul în tot acest timp de a o pune în întârziere.

5. În caz de lipsă a rectorului, cel mai vechi dintre decani este în drept să'l înlocuiască şi să convoace senatul universitar pentru că nu numai că legea nu opreşte această suplinire, dar încă art. 99 din lege desemnând pe acel în drept a înlocui pe rector în caz de lipsă pentru prezidarea senatului universitar, este inadmisibil a se susţine că nu ar avea acelaşi drept şi pentru convo-

carea senatului, cece ar provoca în asemenea cazuri lăsarea în părăsire a lucrărilor importante ale universităţii.

No 80 --Respinsă ca nefundată acţiunea introdusă de Valeriu Bulgaru în contra Ministerului Instrucţiunii Publice, S'au ascultat D-nii avocaţi P. Dragomirescu, Lascăr Rosetti şi Eugen Herovanu pentru reclamant şi Gheorghe Alexianu, C. Rădulescu şi Ştefan Georgescu pentru Ministerul pârât.

Curtea, în majoritate,

Având în vedere acţiunea făcută conform legii pentru contenciosul administrativ de către Valeriu Bulgaru contra Ministerului instrucţiunii publice prin care cere retractarea Inaltului Decret Regal No. 3259, publicat în Monitorul Oficial No. 249 din 6 Noembrie 1926 prin care se anulează pe ziua de 1 Noembrie 1926 numirea sa ca profesor agregat de drept administrativ, legislaţie industrială şi agrară la facultatea de drept din Iaşi aprobată prin Inaltul Decret Regal No. 3642 din 27 Octombrie 1924.

Văzând susţinerile scrise şi orale ale părţilor şi actele prezentate în susţinerea şi combaterea acestor acţiuni.

Având în vedere că reclamantul tinde la anularea acestui decret pentru următoarele motive: a) numirea sa s'a făcut în mod legal pentru că facultatea nu a trimis Ministerului în termenul defipt prin a doua somaţiune lucrările încheiate asupra concursului, — din care ar fi rezultând că în mod nesperios l'a ținut — şi atunci când le-a trimis, a trimis nişte lucrări nelegal făcute şi trimise, pentru că senatul universitar nu se găsea convocat de către rectorul universităţii. Ministerul deci era în drept a uza de dispoziţiile art. 84 din lege şi faţă de refuzul persistent al facultăţii de a termina concursul să numească el un profesor la catedra de drept administrativ, legislaţie agrară şi industrială, — că nulitatea primei somaţiuni invocată de Minister nu există şi nici nu poate avea vre-o influenţă asupra efectului legal pe care somaţiunea de a doua l'a produs. — b) Ministerul nici numai putea reveni asupra decretului din 27 Octombrie 1926 anulând un act juridic administrativ definitiv şi irevocabil pentru viţii de formă, administratorul public neputând revoca şi înlătura consecinţele unui act public de autoritate sau de simplă administraţie decât numai când revocarea nu atinge ca în specie un drept câştigat; cu atât mai mult în specie nu putea reveni cu cât termenul de recurs în contencios expirase, căci nu se poate concepe cum atunci când acel în drept a cere nulitatea — în specie senatul universitar — nu o poate face pe cale judecătorească din cauză că i-a expirat termenul, pe cale administrativă Ministerul ar putea-o face; prin trecerea timpului actul a devenit inatacabil.

Având în vedere că din economia legii asupra învăţământului superior (art. 80 — 84) rezultă că legiuitorul, în dorinţa de a păstra autonomia universităţii, i-a încredinţat ei alegerea profesorilor ce urmează a fi numiţi, rezervând Ministerului ca reprezentant al puterii executive numai dreptul de a numi persoana recomandată sau a refuza motivat numirea; că numai într'un singur caz legea a dat puterea Ministerului de instrucţiune publică de a face numirea unei persoane alese de el, atunci

când Universitatea a dat dovezi că nu înțelege a uza de acest drept al său așa că ar fi expusă să rămână fără profesor: că ordecâteori prin urmare Ministerul, fără să se găsească în acest caz ar numi ca profesor o persoană nerecomandată de universitate, ar face un act care excede atribuțiunile sale, un act pe care el nu era competent să îl facă și care prin urmare este nul; că o asemenea nulitate a unui act administrativ este de ordine publică și prin urmare nu poate fi acoperită.

Având în vedere că așa fiind, este evident că puterea administrativă este în drept și datoare a raporta ori când un asemenea act, dacă constată că el s-a făcut fără respectarea condițiilor impuse de lege sau care au fost îndeplinite în mod ne-regulat.

Că, în adevăr, fiind vorba nu de un act făcut ca instanță administrativă care constituind o adevărată hotărâre este irevocabil, ci de un act administrativ de autoritate, este admis că el este raportabil ori de câte ori se constată că el a fost dat cu călcarea unora din condițiunile sub care numai el ar fi putut fi făcut; că ar fi curios a se admite ca un administrator să constate că s'a făcut în mod abuziv sau fără competență un act de autoritate lovit de nulitate fără ca el să poată lua vre-o măsură; că numai atunci s'ar putea susține aceasta când actul ar constitui un drept câștigat, ceeace nu se poate admite în materie de numire în funcțiune unde dreptul său deținându-l dela lege actul de numire nu-i poate da drepturi peste și în contra voinței legii de cât când este dat cu observarea condițiilor impuse de ea.

Că acest drept al ministerului el îl poate exercita ori când, pentru că nici un text de lege nu îl limitează și pentrucă statului nu-i este consacrat dreptul de a se adresa contenciosului administrativ; iar împrejurarea că pentru alte persoane cu drept de a cere anularea ar fi expirat termenul în care să se adreseze justiției, nu crează o situație curioasă pentrucă Ministerul anulând actul nu face decât caută a repara o ilegalitate a cărei temeinicie justiția este chemată a o pronunța.

Că prin urmare din acest punct de vedere dreptul Ministerului de a anula un act pe care el îl crede ilegal este stabilit.

Având în vedere că în al doilea loc reclamantul susține că Ministerul nu putea anula actul său de numire și din împrejurarea că cu ocaziunea judecării proceselor introduse înaintea Curței de Casație în contencios, unul de către profesorul Cuza iar altul de profesorul Leatris în numele facultății, Ministrul de instrucție ar fi recunoscut legalitatea numirii lui punând concluzii alături cu reclamantul de astăzi.

Având în vedere că acest motiv nu e dovedit în fapt, așa că admisibilitatea lui în drept nu poate face obiectul discuțiunii Curței cu atât mai mult cu cât din deciziile Inaltei Curți reese că ea nu a discutat de cât inadmisibilitatea uneia din acțiuni și tartivitatea celeilalte; excepțiuni pe baza cărora reclamațiile au fost respinse.

Având în vedere că, în fine, în ultim loc, reclamantul susține că Universitatea — singură care

era în drept a protesta — a ratificat numirea și ratificând-o, dreptul Ministrului de a anula actul, în orice caz a încetat.

Având în vedere că indiferent de chestiunea de a se ști dacă în dreptul public un act nul de drept poate fi ratificat sau nu de o autoritate administrativă și dacă universitatea de Iași era în drept a ratifica, în fapt din toate actele aflate la dosar rezultă că atât senatul universitar cât și facultatea a protestat în contra acestei numiri și mai mult a refuzat — până când Ministerul a fost nevoit să intervină — să primească și să pună în posibilitate pe reclamant de a-și exercita funcțiunea, că mai mult s'a introdus chiar acțiune la contenciosul administrativ pentru anularea acestei numiri și dacă mai târziu el a fost primit a funcționa după intervenția Ministerului care prin adresa oficială a făcut răspunzător pe decanul facultății de aceste fapte, aceasta nu poate fi considerată ca o ratificare.

Că, de aceia și acest motiv are a se înlătura, Curtea urmând a cerceta în fond dacă măsura luată de Minister este justificată sau nu.

Având în vedere că din combinarea art. 84 cu art. 83 al. 1 și b, al. 4 din legea învățământului superior rezultă că după expirarea celor două luni dela publicarea concursului în care candidații conform art. 80 sunt obligați a-și prezenta cererile și memoriile lor, Ministerul este dator ca — intervenind către celelalte universități să-și desemneze membrii lor în comisiune — să trimită universității unde este catedra vacantă aceste memorii; că aceasta este datoare la rândul ei ca în termen de trei luni dela data primirii lor să-și numească comisiunea examinătoare — pe care să o aducă la cunoștința Ministerului pentruca acesta să-și poată îndeplini datoria de a numi dintre membrii ei pe președinte fără de care comisiunea nu poate lucra —, să termine lucrările și să le înainteze Ministerului cu rezultatul concursului; că neîndeplinindu-și această îndatorire în termen, Ministerul e în drept a-i adresa o primă invitațiune după care, dacă până într'o lună dela data ei tot nu trimite lucrările, îi va putea face o a doua invitare și dacă după 15 zile de la data ei, universitatea nu înaintază raportul său, se naște pentru Ministru dreptul de a numi motivat, de a dreptul ori ce persoană care ar îndeplini condițiunile cerute de lege;

Având în vedere că din toate acestea rezultă că, dacă fără îndoială facultatea este datoare a pune toate diligențele necesare pentru a termina concursul și înainta lucrările în termenul prevăzut de lege, simpla trecere a termenului de trei luni nu o pune în întârziere ci numai invitația pe care Ministerul este în drept a o face atunci când va fi în drept și va crede că este necesar să o facă, — că dreptul Ministerul de a face invitație nu se naște decât atunci când universitatea se găsește în culpă, adică numai atunci când având puțința de a lucra, nu o face și nu și atunci când printr'un obstacol pe care ea nu-l poate înlătura a fost pusă în neputința de a lucra; — că fără îndoială deci față cu acestea când Ministerul este acel care pune în imposibilitate facultatea de a lucra el nu are dreptul în tot acest timp de a o pune în întârziere și invitația sa

este fără efect și nu o pune în întârziere, — că aceasta desigur va avea loc în cazul când Ministerul încunoștiințat de comisiunea aleasă, nu procede la desemnarea președintelui, pentrucă fără el comisiunea nu poate lucra și nici facultatea nu are putința a face ca președintele să fie numit; că aceasta are loc cu siguranță și în cazul când lista comisiunii a fost trimisă înaintea expirării termenului de trei luni și după expirarea lui până la trimiterea invitației, pentrucă tolerarea Ministerului a prelungirii termenului, nu-i dă alte drepturi decât acele arătate mai sus; — că de aici urmează că o invitațiune făcută în aceste condițiuni este fără efect și ori cât mai târziu Ministerul ar trimite facultății numele președintelui desemnat, invitațiunea nă de la început rămâne inexistentă și ea consecință, cea de a doua invitațiune ce s'ar face nu ar putea produce efectele arătate prin lege.

Având în vedere că, în fapt, din expunerea făcută la început e stabilit că facultatea de drept din Iași, încă dela 26 Decembrie 1922 și-a ales din sânul ei comisiunea de examen și a comunicat-o Ministerului în cursul lunii Ianuarie, iar Ministerul a luat act de ea cerând numai oarecare lămuriri în privința constituirei comisiunii;—că, deci, ceea ce ea avea posibilitatea de făcut, universitatea efectuase înainte de orice somație și acum era nevoită a sta în așteptare până la desemnarea președintelui care trebuia să o facă Ministru;—că, în aceste condițiuni, desigur până la desemnarea președintelui, care conform noii legi trebuia să se facă din membrii aleși de facultatea din Iași și deci Ministerul avea posibilitatea să-l numească — nu era locul să i se adreseze universității prima invitațiune, care avea de efect a o pune în întârziere pentru ca și înaintea ei și din momentul primirii ei ea nu putea lucra din cauza neîndeplinirii obligațiunii ce avea Ministru; că, în aceste împrejurări prima somație dela 5 Martie — făcută după ce la 26 Februarie Ministru cere din nou comunicarea listei comisiunii care deja îi era înaintată; și pe baza unui referat care afirmă că facultatea de Iași nu trimisese lista comisiunii — evident nu-și putea produce efectul legal, pentrucă se persistă nejustificat în a nu se trimite universității numele președintelui comisiunii pentruca ea să poată lucra; — că a decide contrarul, ar fi a găsi fără sens condiția pusă de lege, pentrucă nu se poate concepe culpa cuiva care este împiedicat de la îndeplinirea datoriei sale — ori cât va voi — de însuși acel care îl pune în întârziere;

Având în vedere că este adevărat că după corespondența urmată, Ministerul convingându-se că comisiunea aleasă la 26 Decembrie era bine constituită, mai târziu, la 21 Aprilie, după adică mai bine de o lună și jumătate dela primirea somației, comunică în fine numele președintelui comisiunii, această comunicare însă nu a putut avea nici un efect asupra legalității invitației trimisă care conform legii producându și efectul ei din chiar momentul când este dată, în acel moment urmează a se cerceta dacă ea a putut pune universitatea în întârziere;

Având în vedere că față cu aceasta, fiind sta-

bilită nulitatea acestei invitațiuni de la sine urmează că cea de a doua nu era locul a fi adresată ori cât timp ar fi trecut dela prima somațiune și că făcută, ea nu dădea puțința Ministerului de a uza de dispozițiile art. 84 din lege.

Având în vedere că chiar dacă s'ar admite ca prima invitațiune a fost bine dată, Curtea urmează a examina dacă raportul concursului ținut a fost trimis Ministerului în termen față cu cea de a doua somațiune, căci numai în caz contrar art. 84 poate fi aplicat.

Având în vedere că s'a arătat la început că cea de a doua invitațiune a fost înregistrată la Minister la 22 Mai, iar procesul-verbal de rezultatul concursului s'a trimis de rector la 6 Iunie și s'a primit la Minister la 7 Iunie.

Ci, în aceste condițiuni, rezultatul concursului a fost primit la Minister în termenul prevăzut de art. 84 din lege.

Că în adevăr acest text neacordând Ministerului dreptul de a numi de drept un profesor decât atunci când după 15 zile dela data celei de a doua invitațiuni universitatea nu a înaintat raportul său, acest termen evident urmează a se socoti de atunci când universitatea primește invitația și până în momentul când Ministerul primește raportul, — că în adevăr ea având de scop a deștepta universitatea, acest efect nu și-l produce decât în momentul când o primește;— că a decide contrarul ar fi a se admite că ea poate fi primită și în ultima zi și să-și producă efectele sale de când este dată, ceea ce nu este admisibil;

Că, de altă parte, acest termen fiind pe zile, conform principiului general din procedura civilă art. 729, aplicabil în toate cazurile unde nu sunt prevăzute dispozițiuni contrare, el trebuie socotit în zile libere;—că, de altfel, în specie, prin modul său de a se exprima „după 15 zile” însăși legea arată că aceste zile nu pot fi zile simple;

Că, în aceste condițiuni, Curtea calculând constată că răspunsul universității a fost primit înăuntrul termenului prevăzut de lege.

Având în vedere că chiar dacă termenul s'ar socoti pe zile simple, încă, cum este evident ca invitația a ajuns la cunoștința universității cel mai de vreme la 23 Martie, ziua de 7 Aprilie este tocmai a 15-a zi dela primirea invitațiunii, pentrucă ziua în care evenimentul de la care termenul curge se întâmplă, este admis că nu se numără.

Având în vedere în fine ca reclamantul mai susține ca chiar dacă lucrările ar fi în termen trimise, ele nu împiedicau dreptul Ministerului acordat de art. 84, pentrucă ele au fost încheiate de senatul universitar neregulat convocat întrucât convocarea nu s'a făcut de rector care nu ar putea fi supliniit decât în caz de boală.

Având în vedere ca în fapt e stabilit din depunerile martorilor ascultați — Profesorul Al. Popovici și Gh. Botez — că atunci când senatul universitar a fost convocat rectorul lipsea din localitate; că în locul său cel mai vechiu dintre decani d. Al. Popovici a făcut convocarea, — că acest mod de procedare, recunoscut de martori ca obișnuit în totdeauna, a fost prin urmare justificat în fapt.

Că în drept legea nu operește această suplînire

și intrucât este inadmisibil a se susține — și lucrul nu se întâmplă la nici o autoritate constituită, că atunci când lipsește șeful unei autorități sau administratorul unui așezământ, funcțiunile încredințate lui să rămână în părăsire, este admis ca cel mai vechiu sau cel mai apropiat în grad să-l înlocuiască; — că de altfel însăși legea prin art. 99 desemnează pe acel în drept a-l înlocui în caz de lipsă și dacă acest drept îl are pentru prezidarea senatului universitar, lucrare de o covârșitoare importanță, este inadmisibil a se susține că nu ar avea acelaș drept și pentru convocarea senatului, lucrare numai de formă și fără importanța celei dintâi; — că a admite contrarul, ar fi a se lăsa în părăsire lucrările importante ale universității în asemenea cazuri.

Având în vedere că de altfel în specie convocarea și consultarea senatului universitar nici nu era necesară; — că în adevăr, legea art. 83 prevede ca după terminarea concursului rectorul va convoca senatul universitar împreună cu consiliul facultății respective „spre a recomanda sau nu” pe candidatul „prezentat de comisiune” — că tot legea mai spune prin acelaș articol că atunci când recomandarea nu se face atât de comisiunea examinatoare cât și de senatul universitar, catedra se va publica din nou la concurs; — că din toate acestea reiese că supunerea lucrărilor comisiunii examinatoare observării senatului universitar nu este necesară decât numai atunci când este prezentat un candidat spre a fi recomandat pentru că numai atunci decizia senatului este hotărâtoare; că, din contră, atunci când comisiunea nu prezintă nici un candidat convocarea și consultarea senatului universitar este inutilă, pentru că deciziunea sa neputând modifica avizul comisiunii este fără vre-un efect în cauză;

Că, în specie, comisiunea dând un aviz de neprezentare, senatul universitar nu-l putea schimba și ca atare chiar dacă el a fost convocat de o persoană care nu era în drept să o facă, și ca atare comunicarea lucrărilor este valabilă.

Având în vedere că față cu toate aceste, rezultând că decretul regal dela 27 Octombrie 1924 a fost dat cu violarea art. 84 din lege și că Ministerul instrucțiunii publice era în drept a-l raporta, decretul regal atacat prin prezenta acțiune urmează a fi menținut și a se respinge acțiunea, Curtea neavând puțința și nici căderea de a se ocupa de seriozitatea aprecierii comisiunii examinatoare, pentru că nu cenzurei sale este supusă această lucrare.

Pentru aceste motive, redactate de d. Președinte, respinge.

Semnați : *M. D. Patron, El. Stănescu.*

Osebită părere,

Subsemnatul Consilier difer de opiniunea majorității și sunt de părere a se admite acțiunea și a se retracta decretul regal No. 3592 din 6 Noembrie 1926.

Motivele pentru care sunt de această părere sunt următoarele : Din descrierea în fapt făcută de către

majoritate prin deciziunea ce a dat, se constată împrejurările în care reclamantul Valeriu Bulgaru a fost numit la Catedra de Drept Administrativ și Legislația Agrară și Industrială dela facultatea din Iași, prin decretul No. 3642 din 27 Octombrie 1924, precum și împrejurările și motivele, pe baza cărora această numire a fost anulată prin decretul regal No. 3592 din 6 Noembrie 1926.

Considerând că subsemnatul sunt de acord cu majoritatea asupra tuturor punctelor care au fost deduse în instanță, afară de valabilitatea invitațiunii (somațiunii) care poartă data de 5 Martie 1925 făcută de Minister, Facultății de Drept din Iași, precum și asupra chestiunii dacă trimiterea lucrărilor făcută de către Universitatea din Iași, în urma celei de-a doua invitațiuni de Minister către Ministerul de Instrucție a fost sau nu făcută în termenul cerut de art. 84 din lege și ca consecință acestui din urmă punct dacă rezultatul trebuia să fie trimis Ministerului, după avizul Senatului Universitar întrunit împreună cu Consiliul Facultății respective, sau putea fi trimis dea dreptul fără aprobarea Senatului, de către Facultatea de Drept.

Considerând că din examinarea legii învățământului superior (art. 80—84) se vede că legiuitorul în concordanță cu dispozițiunea legii autonomiei universitare, a voit ca alegerea profesorilor Universitari ce urmează a fi numiți, să se facă de către însăși Universitatea, urmând ca pe baza fie a concursului, fie a recomandării prevăzută de art. 81 din lege, Ministerul să facă numirea, că însă în un singur caz, prevăzut de art. 84 din lege, dacă s'ar constata că Universitatea din un motiv sau altul ar neglija, sau ar refuza de a face aceste recomandări, Ministerul cu paza unor anumite formalități, prevăzute de lege, să poată face el numirea, păstrând bine înțeleș și condițiunile de fond cerute de lege, celui pe care urmează a-l numi profesor Universitar.

Considerând că așa fiind, potrivit art. 84, în caz când Universitatea nu ar înainta raportul privitor la numirea de profesor agregat sau profesor titular, până în trei luni dela data când au fost înaintate facultăților memoriile candidaților, Ministerul v'a face o invitare Universității, etc.

Considerând că acesta fiind textul legii, interpretarea care i se poate da, nu este de cât una și anume ca de îndată ce au trecut cele 3 luni dela data când au fost înaintate facultății memoriile candidaților, fără ca facultatea să fi făcut diligențele necesare de întocmire a lucrărilor și înaintarea lor, dreptul Ministerului de a face prima invitațiune este născut și faptul că după trecerea acestui termen Ministerul a făcut somațiunea, după ce chiar facultatea începuse a lua oarecare măsuri pentru îndeplinirea obligațiunilor ce-i impunea legea, dar tot după trecerea celor 3 luni, nu ridică Ministerului dreptul de a face prima somațiune, dacă este constatată că înlăturatul acestui termen de 3 luni fixat de lege, Facultatea fără ca să existe vre-o culpă din partea Ministerului, nu și-a îndeplinit obligația.

Considerând că în specie se constată că la 11 Iulie 1922, Ministerul înaintea conform art. 80 din legea învățământului superior, facultății de drept

din Iași, dosarul cu înscrierile și memoriile tuturor candidaților (căci la acea dată erau mai multe catedre vacante) făcute în termene și formele legale, și prin aceeași adresă care însoția dosarul, invită facultatea să desemneze 4 profesori în comisiunile de examinare. Că facultatea lăsând să treacă cele 3 luni, nu se conformează legii de a forma Comisiunea și a comunica Ministerului pentru a putea desemna pe Președinte și a face cunoscut numele profesorilor dela celelalte facultăți, ci abia la Decembrie 1922 prin o adresă face cunoscut Ministerului că a desemnat membrii în comisiunea de examinare arătând și numele lor.

Că așa fiind, rămânând stabilit că în termenul de 3 luni prevăzut de lege, fără ca Ministerul să aibă vre-o culpă, Facultatea nu a făcut diligențele necesare de a desemna Comisiunea și a o comunica Ministerului, pentru a-l pune în posibilitatea de a numi pe președinte, etc. Apoi de sigur că Ministerul era în drept să facă invitațiunea pe care a făcut-o, indiferent dacă după cum s'a văzut, după acest termen de 3 luni, Facultatea începuse facerea formalităților și care nu-i vor putea opri facerea celei de a doua somațiuni de către Minister.

Că așa fiind, cred că invitațiunea făcută de către Minister la data de 5 Martie este valabilă făcută.

Considerând că art. 84 arată că dacă până în o lună dela data acestei invitații (prima) nu s'a înaintat dosarul lucrărilor, Ministerul face o a doua invitație, iar dacă după 15 zile dela data acestei noi invitații, Universitatea nu a înaintat raportul său, Ministerul va numi deadreptul ca profesor agregat, pe orice persoană care ar îndeplini condițiunile cerute de lege, chiar în lipsa rapoartelor cari nu i-au fost prezentate.

Că acesta fiind principiul, în specie se constată că deși după facerea primei invitațiuni, Ministerul răspunzând cererei facultății, a numit pe președintele Comisiunii, invitând Facultatea de a ține cât mai neîntârziat concursul și a-i înainta rezultatul, totuși Facultatea deși se întrunește de mai multe ori, nu termină lucrările comisiunii și deci nu le înaintează Ministerului.

Fără de această întârziere a Facultății de a se conforma legii, adică de a ține concursul, Ministerul dispune a se face o a doua invitațiune, care se și face la data de 22 Mai 1924, adică cu foarte mult timp după trecerea lunii dela prima invitațiune.

Facultatea, în urma primirii acesteia a doua invitațiuni, convoacă Comisiunea în ziua de 29 Mai 1924. Prin procesele-verbale dela dosar încheiate în acea zi, se constată lucrările comisiunii, iar dosarul de lucrări se înaintează la Rectorat, spre a fi supus conform art. 83 din lege, Senatului Universitar unit cu consiliul Facultății, pentruca după îndeplinirea acestei formalități să fie înaintat Ministerului.

Senatul este întrunit la 6 Iunie, ratifică încheierea concursului, astfel cum hotărâse comisiunea și apoi dosarul este expediat la Minister unde ajunge în ziua de 7 Iunie 1924.

Considerând că acestea fiind faptele, se pune chestiunea de a se ști dacă lucrările au ajuns la Minister în termenul prevăzut de art. 84

Considerând că, în specie, ne aflăm într'o materie deosebită și specială și că prin urmare nu putem face aplicațiunea principiului prevăzut de art. 729 pr. civ. că adică să facem socoteala pe zile libere, că așa fiind întrucât se constată că a doua somațiune a plecat dela Minister la 22 Mai 1924, că deci în mod normal (și nu s'a făcut dovadă contrară) ea a ajuns la facultate la 23 Mai 1924, apoi ziua a 15-a în care trebuia să ajungă răspunsul la Minister este ziua de 6 Iunie 1924 și deci ajungând după cum se constată dosarul la Minister în ziua de 7 Iunie 1924, a ajuns peste termenul hotărât de lege și deci Ministerul era în drept să facă deadreptul numirea de profesor agregat.

Văzând și obiecțiunea făcută de Minister că întrucât Comisiunea de examinare nu a recomandat nici un candidat, ci a închis concursul, numai era necesară trimiterea dosarului Senatului Universitar unit cu Consiliul Facultății și că prin urmare înștiințarea făcută telegrafic Ministerului la 30 Mai de către Președintele Comisiunii era suficientă.

Considerând că art. 83 nu face deosebirea pe care Ministerul cere să o facem, căci în adevăr acest text arată că președintele este obligat că cel mai târziu 10 zile dela terminarea examenului să înainteze dosarul Rectorului, care convoacă Senatul Universitar împreună cu Consiliul Facultății respective spre a cerceta formele prin care a trecut și pentru a aproba sau nu deciziile comisiunii.

Că prin urmare legea nefăcând nici o deosebire, cu drept cuvânt președintele Comisiunii a înaintat dosarul rectorului care a convocat Senatul Universitar, în urma aprobării căruia a înaintat dosarul Ministerului, aceasta fiind singura cale în conformitate cu legea și că prin urmare, înștiințarea făcută anterior de către președintele Comisiunii fără trimiterea dosarelor și actelor concursului nu a putut obliga pe Minister, de a considera aceasta ca dosar complet al lucrărilor, care trebuia a-i fi comunicat conform art. 83 din lege.

Pentru aceste motive, sunt de părere că în mod legal reclamantul Valeriu Bulgaru a fost numit profesor prin decretul No. 3642 din 27 Octombrie și prin urmare acțiunea sa este întemeiată și urmează a se admite, retractându-se decretul No. 3592 din 6 Noembrie 1926.

Semnat: *H. Grigoriu.*

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în restanță a'i trimite cât mai neîntârziat costul abonamentului rămas neachitat.

Tabla de materii se trimite la cerere abonaților în curent cu plata abonamentului.